

תאונת מטוס נץ 015

מתוך: "ציפורים ללא גבולות" - ד"ר יוסי לשם
ביטאון חיל האוויר, גליון 135 - ענת וושלר

תוספות: אבינעם מיסניקוב

הציפור שחדרה למנוע שברה להב במניפה. הלהב עפה מהכח הצנטרפוגלי, עברה את מעטפת המנוע, חדרה לגוף המטוס ופוצצה מיכלי דלק ושמן, וכתוצאה מכך נגרמה הרמת אף חריפה. המטוס ביצע לולאה באויר ולאחריה נכנס לסיחרור.

"במצב כזה צריך לנטוש. הייתי צריך להפעיל את כיסא המפלט על ידי משיכת הידית הנמצאת בין הרגליים, פעולה שאמורה להיות פשוטה, אבל לא יכולתי לבצע אותה. נכנסתי לבלק-אאוט. כשזה קורה, אתה טס בעיניים פקוחות אבל לא רואה כלום. הרמת האף בצלילה כזאת פירושה ביצוע תמרון של 17G, כלומר כוח הכבידה של כדור הארץ ביחס למטוס ומה שבתוכו גדל פי 17. במצב כזה, אדם שמשקלו 70 קילוגרם, כאילו מכפיל את משקלו פי 17, ל-1,200 קילוגרם. השרירים אינם מצליחים להתמודד עם המצב, דם לא מגיע לעיניים ולמוח ואתה עלול לאבד את ההכרה. ניסיתי נואשות להביא את הידיים אל ידית ההפלטה ולמשוך, אך לא הצלחתי למצוא את הידית, כי הראייה אבדה לי. לא הצלחתי להרים את הידיים בגלל העומס עליהן, שיצר תחושה של שיתוק מוחלט. הרגשה איומה של חוסר שליטה על גופך. הייתי על סף עילפון, אבל ידעתי שאסור לי לאבד את ההכרה. ברגע מסוים הצלחתי להתעשת, הבחנתי בידית כיסא המפלט, אבל לא הצלחתי לגרור אליה את היד. כנראה שמול פני המוות, הגוף עושה הכול על מנת לשרוד. לא ברור מאיפה הצלחתי לגייס את הכוחות, פתאום הצלחתי לגרור יד אחת אל ידית ההפלטה ומשכתי".

סגן רמי נטש את מטוסו כשזה היה הפוך על הגב ובצלילה, ב-30 מעלות מתחת לאופק ותוך 2 שניות. למזלו, הרים אותו כיסא המפלט המונע על ידי רקטות מעלה לגובה בטוח, והוא ניתק את הכיסא וצנח אל מצוק נחל ערוגות תוך שהמצנח משך אותו עם הפנים מטה. הוא נגרר על הקרקע הסלעית מאות מטרים עקב הרוח העזה. הוא נפצע בכל גופו מהחבטות הרבות שספג, משקפיו נשברו ושעונו אבד. הוא הצליח לנתק אבזם אחד בעזרת יד ימין היות וידו השמאלית שותקה. הוא נגרר עוד 200 מטר עד שהצליח להוריד את חליפת הלחץ. לאחר 30 דקות הגיע מסוק יסעור ועימו צוות חילוץ שהעבירו לבית החולים. למזלו, היו הפציעות שטחיות. מטוס 015 אבד.

מטוס F-16B בלוק 5 מספר יצרן 6W-7 ומספר חא"א 0361-78 יוצר במפעל ג'נרל דיינמיקס בפורת' וורת', טקסס, לפי הזמנה של חיל האוויר האירני. עם נפילת משטר השאח ועליית משטר חומייני באיראן לא סופקו המטוסים שהוזמנו לאירן ובמקום זאת סופקו לישראל.

מטוס זה נחת ברמת דוד ב-2 ביולי 1980, כחלק מהרביעיה הראשונה של מטוסי F-16 שהגיעה לארץ. הוא הוצב בטייסת הסילון הראשונה ושימש לטיסות היכרות והסבה בנוסף לטיסות מבצעיות. עם הסבתה של הטייסת למטוסי ברק הועבר המטוס לטייסת נשר הזהב.

תאור המקרה

ביום ראשון סוער וגשום, בתאריך 18 בדצמבר 1988 בשעה 12 בצהריים, המריא סגן רמי במטוס מבסיס רמון לטיסת אימון אוויר קרקע. הוא היה אז טייס צעיר במסגרת ההכשרה המבצעית שלו, והיה מספר שתיים ברביעיה שטסה מעל מדבר יהודה במהירות של 800 קמ"ש. הם טסו צפונה לאורך הגבול עם מצרים, לאחר 70 מייל פנו מזרחה, הגיעו לגבול עם ירדן והנמיכו ל-200 רגל מעפ"ש. סגן רמי הבחין לפתע בגוש שחור ענק המגיע לעבר חופת המטוס.

רמי: "בתחילה לא הבנתי במה מדובר, אחר כך הבחנתי שזו ציפור. רק מאוחר יותר התברר לי שזה היה עיט סלעים (עוף דורס גדול, שמוטת כנפיו מגיעה עד 2.30 מטרים). הייתי בטוח שהמפגש בינינו בלתי נמנע. או שאני נכנס בו, או שהוא נכנס בי. בשנייה האחרונה נמנעה הפגיעה. הוא חמק מצד שמאל שלי לכיוון הכנף. חשתי צמרמורת. הייתה לי תחושה מוקדמת שאני הולך לחטוף. פתאום ראיתי מול החופה ציפור שנייה, בדיוק מאותו הסוג. חשבתי שזהו זה – אני גומר. אבל היא לא שברה את החופה, אלא עברה בדיוק מתחתי אל עבר המנוע. בתא הטייס לא שומעים דבר. אתה יושב מוגן בתוך בועה ומקשיב לשקט התהומי שמסביב. פתאום נשמע פיצוץ אדיר. המנוע השמיע צריחת מוות, חריקות איומות ורעש של עצירה. היה לי ברור שהמנוע הלך. באתו רגע ידעתי, שעליי לעשות שתי פעולות במהירות: לנסוק – כלומר למשוך בסטיק כדי להתרחק מהאדמה, ולדווח למבנה בקשר. תוך רגע התברר לי, שגם את זה אני לא יכול לעשות."

בטיסה מעל רמת דוד - (עמוס דור - אוסף פרטי)